

© Karen Opstelten

TENTOONSTELLING HET SLEUTELWERK 1 VERLENGD

Kunstenaars ontwikkelen steeds weer nieuwe beeldtaal, wat terug te zien is in de reeks van werken die zij maken. Van tijd tot tijd ontstaat dan werk waarin fundamentele stappen worden gezet – stappen die een opening maken voor een vervolg in nieuw werk: sleutelwerk.

Het formaat van de door de deelnemende kunstenaars ingezonden werken was aanleiding om de tentoonstelling in twee delen samen te stellen. Het is allemaal van een zo mooie kwaliteit en veelzijdigheid dat we het de bezoeker niet mogen onthouden. Vinden wij. De opzet is om inzicht te geven in het werkproces van de kunstenaar.

Intussen is het alsnog mogelijk gebleken om onze lopende tentoonstelling **HET SLEUTELWERK 1** te verlengen tot **12 september** – met, weet u nog:

Michiel Hertroys schilder, tekenaar | **Roland de Jong Orlando** beeldhouwer | **Cis Luttkhuis** fotograaf | **Ingeborg Oderwald** graficus | **Carla Rump** beeldhouwer | **Marli Turion** schilder, tekenaar | **Ludo Winkelman** schilder

De tentoonstellingen zijn te zien in onze expositieruimte op de benedenverdieping van de villa van Kranenburgh, Culturele Buitenplaats in Bergen.

TENTOONSTELLING HET SLEUTELWERK 2

De aansluitende tentoonstelling **HET SLEUTELWERK 2** loopt van **19 september t/m 7 november** – met de volgende deelnemers, van wie u op de binnenpagina nog een keer de relevante gegevens vindt:

Eric Beets schilder | **Elsbeth Cochius** grafiek, installaties | **Sonja Doevendans** schilder | **Frits Gimpel** schilder | **Liesbet Tol** schilder | **Rob de Vries** schilder, objecten

KANTLIJN

De huidige tentoonstelling *Sleutelwerk 1* krijgt zoveel respons dat besloten werd de tentoonstelling te verlengen. De grote belangstelling heeft beslist ook te maken met de onbelemmerde toegang op de begane grond. Er is geen drempel meer in de vorm van klapdeuren en trappen. Ook het feit dat er een KCB-sppoost/kunstenaar is met wie bezoekers in gesprek kunnen gaan, draagt bij aan het succes. Bezoekersaantallen van meer dan 150 op een middag behoren niet tot de uitzondering. Zondag 1 augustus waren het er zelfs 205!

Kunst heeft zo veel aspecten dat zij zich op heel veel manieren laat definiëren. Kunst is een mededeling en wanneer we met kunst worden geconfronteerd is er geen sprake van een passief ondergaan. Het zijn ook niet de gevoelens of gedachten van de kunstenaars waardoor we van het werk gaan houden maar onze eigen gevoelens of gedachten die – door het kunstwerk – in ons ontstaan. En juist daar gaan de gesprekken over.

Als voorbeeld een Japanse zentekst:

Een schilder heeft opdracht gekregen een bamboebos te schilderen. Na drie jaar komt hij het schilderij brengen. De opdrachtgever knikt beminnelijk en zegt: 'Inderdaad héél mooi! Maar waarom hebt u het bamboe rood geschilderd?' 'Ik had op dat ogenblik alleen maar rode verf,' antwoordt de schilder, 'maar in welke kleur had u het dan gewild?' 'In zwart natuurlijk! Bamboe is toch niet rood!' 'Is bamboe dan zwart?' vraagt de schilder.

Intussen is iedereen druk bezig met zowel organisatie als vormgeving van ons 75-jarig jubileum, volgend jaar oktober...

Tot slot weer een citaat, ditmaal van Georges Braque:
Men moet van een kunstenaar niet meer verlangen dan hij kan geven en van een criticus niet meer dan hij kan zien.

KUNSTENAARSCENTRUMBERGEN.NL

Het Sleutelwerk 2

19 SEPTEMBER T/M 7 NOVEMBER 2021

Eric Beets (ericbeets.nl)

'De schilderijen die ontstaan voor mijn sleutelwerk zijn dichter van structuur en trachten de 'eindeloosheid' van een natuurervaring te vertalen op een manier die ritmisch is. Vorm is kleur geworden en het ritme in het schilderij lijkt op minimal music, kleine variaties in een streng "geraamte", kleurvlakken, kleurharmonieën, contrasten, enz.

Dit schilderij (het sleutelwerk) breekt het strenge ritme open en doet nieuwe voor mij spannende mogelijkheden ontstaan. Het laat zien wat zich schuil heeft gehouden, als offer voor het ritme. Wellicht is een vergelijking met muziek mogelijk – ik denk aan Debussy en Ravel.'

Lentegroen | olieverf op doek

Elsbeth Cochius (elsbethcochius.com)

'Mijn sleutelwerk ontstaat als ik een andere manier van drukken toepas. Zo zijn mijn lino's meestal contrastrijk en zwart-wit, terwijl de grijzen ontstaan door fijne structuren uit te snijden.

Door de lino's over elkaar te drukken met meer of minder inkt ontstaat er een

diffuse sfeer die het werk heel goed tot zijn recht laat komen. Ik ben zo blij met het resultaat dat ik een hele serie bostypen heb gedrukt: het beeld is veel gelaagder geworden – als ik ernaar kijk kan ik erin verdwalen...'

Antwerpen haven | lino

Sonja Doevendans (sonjadoevendans.nl)

'In het schilderij Duo MAxx (wat ik als sleutelwerk zie) werk ik voor het eerst met meerdere kleuren en materialen tegelijk. Het druipen is hier een manier om het beeld vorm te geven – het is deel van de constructie. Zo is het op meerdere vlakken een andere richting die ik in mijn werkproces opga. Verschillende andere werken in deze tentoonstelling zijn nog op de oude manier vervaardigd, het druipen met de verf

is hier nog beperkt. Andere zijn lossier geschilderd/gegoten en er zijn ook meerdere materialen en technieken gebruikt, waardoor het werk vloeiend naar abstract gaat.'

Duo MAxx | mixed media, doek

Frits Gimpel (fritsgimpel.nl)

'Eens schetste ik in olie op doek onze schoorsteenmantel waar ik al jaren tegenaan keek. Saaier kon het niet, maar iets overviel mij: het gevoel van vergankelijkheid als in het werk van Raoul Hynckes.

Mijn schilderij – Schouw – zag ik als een sleutelschilderij.

Ik maakte er een aantal en voegde er mildere elementen aan toe. Dit werd een kantelpunt: de figuren stapten als het ware uit de spiegel en gingen een eigen leven leiden. Vergankelijkheid, berusting en stilte zijn er nog steeds, maar gaandeweg lijken de figuren deze achter zich te laten.'

Staande figuur met tafel | olieverf

Liesbet Tol (liesbettol.nl)

'Sinds mijn opleiding beweeg ik me tussen figuratief en abstract. Na een serie kleine abstracte werkjes ontstaat er als vanzelf behoefte aan wilder en meer verhalend werk, waarna zich dan vaak weer iets anders aandient om geschilderd te worden. Zo komt het dat mijn werk divers is in techniek, maatvoering, kleurgebruik en onderwerp. Het ademt een eigen

sfeer, sober maar licht met soms wat humor, bijvoorbeeld in tekst. Ik werk en woon sinds 2016 in Bergen en laat me graag inspireren door de natuur, mensen, gebeurtenissen en het alledaagse leven.'

Lapsang Soochong | olie, krijt op doek

Rob de Vries (robdevries.nl)

'In 2004 begon ik met abstraheren van stadsplattegronden. Marrakesh is één van de eerste werken en steeds verder werkend begon er een reliëf te ontstaan.

Het sleutelwerk is de eerste stap in die richting: ingesmeerd met een laag tegelijm waar met ca. 80.000 cocktailprikkers een

reliëf is gemaakt.

Later zijn de reliëfs uitgegroeid tot ruimtelijke bouwwerken op doek. Nog weer later is mijn werk van het doek afgestapt en op de grond verder ontwikkeld.

Wat duidelijk is: minimalisme vertaalt zich nog steeds in abstractie, minimale hoeveelheid kleur en materiaalgebruik.'

Reliëf 1 | pasta, hout, gesso op doek

KCB.NU

ELLY STOLWIJK GENOMINEERD

De Poëziedebuutprijs is een initiatief van het Poëziecentrum te Gent (B).

De jury selecteerde vier dichters omwille van hun bijzondere poëziedebuut in 2020:

Anna de Bruyckere (1987) *Voor permanente bewoning*

J.V. Neylen (1989) *En niet bij machte*

Elly Stolwijk (1957) *liefde de vluchtige holte*

Meity Völke (1980) *Aan het licht*

De uitslag zal 21 augustus worden bekendgemaakt in de letterenbijlage van het Belgische dagblad De Standaard.

Over deelnemer Elly Stolwijk:

Elly Stolwijk (1957) is beeldend kunstenaar, dichter en docent Nederlands als Tweede Taal. In haar werk zoekt ze in tekeningen, installaties en gedichten naar de verbinding tussen de woorden en de beelden. Haar gedichten zijn opgenomen in o.a. De Gids, het Liegend Konijn en Meander. In 2013 heeft Stolwijk de tweede prijs gewonnen in de Turing Gedichtenwedstrijd met het gedicht 'waarom de zilvermeeuw in de nacht

boven de parkeerplaats moet schreeuwen'.

Klik op <https://vimeo.com/559372127> en u krijgt de in het kader van de nominatie gemaakte korte video van Elly. Deze is gemaakt door Jan Brinkman – en dat op een mooie zomeravond in de duinen van Egmond.

GIGJA REYNISDOTTIR IN PERFORMANCE

An Ode To Lost Jigsaw Pieces is een experimentele cross-over performance van dans, muziek en beeldende kunst. Over gemis en gevoel van incompleet zijn. De schaduwen die ontstaan als materie geliefd wordt en mensen gebruikt worden – in plaats van andersom. Het onvermogen om contact

te maken in deze vervreemdende tijd. Te zien en te beluisteren tijdens SchoK 21.

Bezetting:

Jörgen Boots *piano / compositie*

Angela Vriend *choreografie / dans*

Moira van Damme *dans*

Gígja Reynisdóttir *objecten / cut-outs*

foto: Calista van Amerongen

SOCIËTEITSBERICHTEN

Elke laatste vrijdag van de maand (uitgezonderd juli en augustus) soos tussen kwart over vijf en half acht. Elkaar ontmoeten, genieten van de meegebrachte hapjes en met altijd als middelpunt een kunstenaar die een presentatie van zijn/haar werk geeft.

Ja, het is al weer enige tijd geleden dat we bij elkaar konden komen. Nu de situatie beduidend verbeterd is, zijn we weer bezig met de voorbereidingen voor het nieuwe seizoen. In september gaan we van start met een presentatie van Denise Holtkamp. Denise: 'Ik heb door de jaren heen veel zeefdrukken gemaakt. Met zeefdruk is het mogelijk om verschillende beelden over elkaar heen te drukken, waardoor een imaginair landschap ontstaat...'

MCNU

IN MEMORIAM OLGA NICOLAIDES

31 oktober 1936 – 22 november 2020

Eerst onlangs bereikte ons het bericht van het overlijden van kunstenaar en oud-bestuurslid Olga Nicolaïdes. Zij was indertijd zeer betrokken en lange tijd actief, niet alleen binnen ons KCB maar ook als lid van de BBK.

Geboren in Ukkel (B) als dochter van een van oorsprong Griekse architect groeide zij op in Brussel om daarna een kunstenaarsopleiding aan het Hoger Instituut voor Schone Kunsten in Antwerpen te volgen. Het was dan ook daar dat zij schilder Kiek Schrieken ontmoette. Het paar vestigde zich midden jaren zestig in Bergen in een oud dubbel boerenhuis met enkele als atelier geschikte schuren. Van hieruit werd Olga een centraal gezicht in de toenmalige kunstenaars-gemeenschap. Van onder meer de ballotage- en tentoonstellingscommissie van het KCB, aankoopcommissies van de BKR, voorzitter Sectie Beeldende Kunst van de Culturele Raad Noord-Holland en bestuurslid van de door het KCB opgerichte Kunstuitleen, tot spil in de acties tegen de bezuinigingen op de BKR.

Na die roerige periode, die veel van haar energie gevraagd had, ging zij zich weer meer aan haar eigen werk en gezin wijden – al bleef ze actief voor wat naar haar mening nodig was voor kunst, cultuur en kunstenaars.

Hoewel wat zij deed inmiddels lang geleden is en steeds minder mensen kunnen getuigen van haar decennialange inzet voor het KCB en ver daarbuiten, mag haar naam niet vergeten worden. In de roerige analen van het KCB verdient zij een ereplaats.

André Thomsen, oud-voorzitter KCB

SCHILDERSVERDRIET 89

Als enthousiaste jonge kunstenaar liep ik veel tentoonstellingen af. De inkomsten van musea waren toen nog niet gekoppeld aan de bezoekersaantallen en het was dus normaal dat er rust heerste in de museumzalen. Daar verlang ik nog weleens naar. De eenzame suppoost in de hoek van de zaal was de enige licht storende factor. Je keek van hem weg, zo was algemeen de gewoonte. Hij zweeg, tenzij hem iets werd gevraagd.

Op een tentoonstelling in Duitsland met werk van Ettore Spalletti's lichtblauwe kegels, bleekroze wanden en zwarte hoogglansstrepren was die rust verpletterend doorgevoerd. De suppoosten slopen op slossen door de zalen, over witte vloeren.

En dan sta ik toch werkelijk zelf in museum Kranenburgh als suppoost en zit tussen mijn werk en dat van 6 collega's op een stoel het aantal bezoekers af te vinken. Een suppoost die in de zaal bij zijn eigen werk zit ... 'het is toch een veel te nieuwe tijd' citeerde ik er de dichter Jozef Eijckmans, wiens ironie ik in zijn verzen deel.

En zwijg ik nu ook tenzij me iets wordt gevraagd? Het oude beeld van suppoost is misschien toch meer een relict. Ik besluit dat het moet worden bijgesteld. Ik sta van mijn stoel op en leg voor wie het horen wil omstandig uit wat in deze tentoonstelling het kenwoord 'Sleutelwerk' te betekenen heeft: "bedoeld wordt letterlijk de sleutel die de deur opent naar de nieuwe weg die voor je ligt. Zo'n gebeurtenis in de creatieve route van de kunstenaar zal een uitzonderlijke positie in het oeuvre blijven innemen."

De opletende luisteraar gaat een licht op. Snuggere bezoekers komen, na het rondje gedaan te hebben, bij me terug en merken op dat ze het sleutelwerk hebben gezien maar niet de bijzondere positie die het inneemt in het oeuvre van de kunstenaars. Tja, daar is niets tegen in te brengen. Om het oeuvre van iedere kunstenaar vanuit een sleutelwerk breeduit te kunnen tonen is natuurlijk meer ruimte nodig. Het spijt me dat juist de meest opmerkelijke kijkers hierin zijn teleurgesteld. Jammer, denk ik dan, er is toch nog steeds weinig ruimte voor ons in dit museum.

'Bij elke penduleslag valt er een vlieg in de kom'

(Jozef Eijckmans)

Michiel Hertrouws

ACTIVITEITEN LEDEN

(voor vermelding in deze rubriek: stuur je info aan de redactie)

- **Ubaldo Sichi** ledententoonstelling, Genootschap Kunstliefde, Utrecht, t/m 5 sep | *Landschap 2.1*, De Domijnen, Sittard, 3 okt – 23 jan
- **Babette Treumann** expositie, galerie De Kapberg, Egmond a/d Hoef, t/m 15 aug | kunstkamer in galerie Klein Zwitserland, Schoorl, t/m 29 aug
- **Anneke Helder, Harry Beemsterboer**, L'Art Hollandais, Atelier Préporgé, Préporgé (F), mei – okt
- **Gigja Reynisdóttir** *Ferengi*, Villa Mondriaan, Winterswijk, t/m 19 sep | deelname SchoK, Schoorl, 23 – 26 sep | groepsexpo, Marspoort Galerie, Zutphen, 6 okt – 19 nov | *Ode aan het Landschap*, PLAY room, Zaandam, nov
- **Annelies Horden, Gerda Schimmel, John Ory, Willem Schotten** *Kunstwerk Vogelhuisjes route*, Schoorl+omgeving, actueel
- **Roland de Jong Orlando** trio-expositie *Hollands Festival*, Centrum voor Concrete Kunst, Bornem (B), loopt tot na de zomer | *Voorhout Monumentaal*, Lange Voorhout, Den Haag, nog tot 14 sep | *Sculptour*, Beeldentuin De Beukenhof, Kluisbergen (B), nog tot 22 sep | *Abstractie in beeld*, Galerie Stijl, Eefde, tot 5 sep
- **Marli Turion** solo-event *Open House*, Tentativi d'Arte Ns, Rome (I), 25+26 sep | jub.expo *Kunst bij de Baron*, Bennekom, 25+26 sep
- **Esther Koeman** *Kunst als Medicijn*, entreehal MCA, Alkmaar, t/m 27 aug | *T*ART 4.0*, Poelboerderij, Wormer, 28 aug t/m 26 sep
- **Ludo Winkelman** expositie, Galerie FUSE, NDSM, Amsterdam, t/m 19 aug
- **Anneke Helder, Ankie Postma, Yawek Kwakman, Yvonne Alting, Rob Komen** *TRANS:IT*, Papiermuseum Steyrermühl, Laakirchen (AUT), 5 sep – 17 okt
- **Hans Haring** *heARTsong paintings*, gedichten begeleiden werken van Roosmarijn Haring, Grand Café Z, Leeuwarden, actueel
- **Dorry van Haersolte** *Werk op papier en hout*, Galerie Quintessens, Utrecht, 26 sep – 30 okt
- **Wil van Blokland** twee- en driedimensionaal werk, Maison Gramont, Fanjeaux (F), tot 21 sep
- **Anneke Helder** tentoonstelling *L'Art Hollandais*, Atelier Préporgé, Préporgé (F), t/m 17 okt
- **Harry Beemsterboer** tentoonstelling, BSA Art, Linz (A), 5 sep – 17 okt
- **Ankie Postma, Anneke Helder** *Gleich ist nicht gleich*, De Boterhal, Hoorn, 23 okt – 5 dec
- **Jan van der Haven, Joop Hollanders** expo, Hortus, Alkmaar, t/m 31 okt
- **Susana Mulas Lastra, Peter Verdonk** Tekenkabinet / Belgisch Paviljoen, Amsterdam, vanaf 1 sep – in aug ook online